

Forslag

til

Lov om ændring af lov om almindelig arbejderbeskyttelse.

(Bygherreansvar).

Fremsat den 21. marts 1974 af *arbejdsministeren*.

§ 1.

I lov om almindelig arbejderbeskyttelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 297 af 4. juli 1968, som ændret bl. a. ved lov nr. 216 af 19. maj 1971 og senest ved lov nr. 153 af 31. marts 1973, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 2, indsættes efter litra a som nyt litra:

„b) § 5 b gælder, uanset om arbejderne på arbejdspladsen er beskæftiget i bygherrens tjeneste.“

Litra b-f bliver herefter litra c-g.

2. I § 3, stk. 5, indsættes efter „brugere“, „bygherrer“,

3. Efter § 5 a indsættes:

„§ 5 b. Ved bygge- og anlægsarbejde, som udføres af mere end 5 personer, skal bygherren eller en person, som han overdrager det til, samordne de foranstaltninger til fremme af de beskæftigedes sikkerhed og sundhed, der skal udføres af arbejdspladsens forskellige arbejdsgivere.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.“

§ 2.

Loven træder i kraft den 1. juni 1974.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Ved ændring af loven om almindelig arbejderbeskyttelse i 1971 (lov nr. 216 af 19. maj 1971) indførtes en helt ændret opbygning og udvidelse af det interne sikkerhedsarbejde på virksomheder. Dels blev sikkerhedsarbejdet organiseret i sikkerhedsgrupper og sikkerhedsudvalg, dels blev i princippet alle virksomheder med et vist antal arbejdere eller derover omfattet af reglerne. Samtidig præciseredes arbejdsledernes placering i sikkerhedsarbejdet.

I tilknytning til de nye bestemmelser udfærdigedes en bekendtgørelse om internt sikkerhedsarbejde på virksomheder (bekendtgørelse nr. 513 af 2. december 1971, „Industriebekendtgørelsen“), senere afløst af bekendtgørelse nr. 335 af 15. juni 1973.

Arbejdsmin. 3. kt. j. nr. 15/38/73.

Denne bekendtgørelse omfatter ikke bygge- og anlægsarbejde, idet der inden for denne sektor er behov for særlige regler om det interne sikkerhedsarbejde. Dette spørgsmål har været behandlet i et udvalg under arbejdsrådet, hvori arbejdsmarkedets parter er repræsenteret, med deltagelse af direktoratet for arbejdstilsynet. Udvalget har afsluttet sit arbejde i oktober 1973 med et udkast til regler om det interne sikkerhedsarbejde ved bygge- og anlægsarbejde.

Dette udkast, der til en vis grad svarer til industriebekendtgørelsen, bygger i øvrigt på følgende principper:

1. På pladser, hvor arbejdsgiveren beskæftiger under 5 arbejdere, skal sikkerhedsarbejdet udføres

ved personlig kontakt mellem arbejdsgiveren eller hans repræsentant og arbejderne.

2. På pladser, hvor arbejdsgiveren beskæftiger 5 arbejdere eller derover, vælger arbejderne en eller flere sikkerhedsrepræsentanter, der sammen med arbejdsgiveren eller arbejdslederen danner én, eventuelt flere sikkerhedsgrupper.

3. På store pladser og på pladser med særlig ulykkes- eller sundhedsrisiko kan arbejdstilsynet kræve, at sikkerhedsarbejdet ledes og samordnes gennem et sikkerhedsudvalg.

4. De enkelte virksomheders sikkerhedsarbejde på pladsen samordnes ved sikkerhedsmøder, der afholdes regelmæssigt, f. eks. i forbindelse med byggemøderne.

Bygherren får ansvaret for denne samordning.

5. Der etableres en konsulentordning til ved vejledning og tilsyn at intensivere sikkerhedsarbejdet ved bygge- og anlægsarbejde.

Bygherreansvaret er det eneste punkt i ordningen, som kræver lovændring. Konsulentordningen, som er et uundværligt led i den foreslåede sikkerhedsorganisation, tænkes etableret med 30 mand svarende til ca. én pr. arbejdstilsynskreds og vil betyde en årlig udgift for staten på ca. 2 mill. kr., heraf ca. 1,6 mill. i lønudgift. Bevillingsspørgsmålet er særskilt rejst over for folketingets finansudvalg.

Baggrunden for arbejdsrådets forslag om en konsulentordning har været den enighed, der i rådets udvalg vedrørende internt sikkerhedsarbejde ved bygge- og anlægsarbejde var om rådets opgaver, nemlig bl. a. at fremkomme med forslag til en konsulentordnings struktur, herunder ansættelse, aflønning, uddannelse og styring.

Rådet har herved været opmærksom på, at ordningen skulle have nær tilknytning til arbejdsmarkedets parter, og at arbejdsrådets udvalg har udtrykt enighed om, at finansiering af ordningen bør finde sted uden bidrag fra arbejdsgiverne, dvs. offentlig finansiering.

Enigheden om finansieringsformen er begrundet med, at kun herved opnår konsulenterne den nødvendige selvstændighed og offentlige autoritet.

Som lokalt støtteelement for konsulenterne har rådet overvejet forskellige løsninger. Som den mest hensigtsmæssige er man enedes om at oprette kontaktudvalg i hver arbejdstilsynskreds med den stedlige fabrikinspektør som formand samt 3 arbejderrepræsentanter, 2 arbejdsgiverrepræsentanter og 1 arbejdslederrepræsentant.

Der er bred enighed om, at indførelsen af konsulenterne på længere sigt vil betyde færre arbejdsulykker og erhvervsygdomme og således medføre besparelser inden for social- og sundhedssektoren.

Arbejdsministeren er indstillet på at udfærdige arbejdsrådets udkast som bekendtgørelse, men gennemførelse af bygherreansvaret (pkt. 4 ovenfor) kræver ændring i arbejderbeskyttelsesloven.

Det foreliggende lovforslag er en konsekvens heraf.

Til nr. 1.

Da bygherren ikke behøver at være arbejdsgiver, er den foreslåede udvidelse nødvendig.

Til nr. 3.

For at få byggepladsens forskellige virksomheder til at samordne sikkerhedsarbejdet er det nødvendigt, at en person har pligt til at sørge for en sådan samordning (koordinator). Pligten kan bedst placeres hos bygherren. Såfremt bygherren ikke selv kan påtage sig denne pligt, skal han sørge for, at den overdrages til en koordinator.

Det bemærkes, at bygherren eller hans koordinator kun får pligten til at samordne sikkerhedsarbejdet på pladsen, mens det fuldt ud er de enkelte arbejdsgivere, der har ansvaret for, at arbejderbeskyttelseslovgivningen bliver overholdt i relation til deres egne ansatte.

Bygherren vil typisk være den, for hvis regning anlægs-, nybygnings-, ombygnings- eller vedligeholdelsesarbejde foretages.

Bygherren skal tage stilling til, om han selv vil påtage sig samordningen, eller om han vil overdrage denne til en af ham udpeget koordinator. Overdrages samordningen til en koordinator, er spørgsmålet om samordning bygherren uvedkommende. Fungerer den udpegede koordinator ikke længere, må bygherren dog selv sørge for udpegning af en ny.

Koordinatoren hæfter selvstændigt for overholdelsen af sin samordningspligt. Ansvaret kan ikke føres videre til bygherren.

Den samordning, som bygherren eller koordinatoren skal stå for, omfatter følgende:

Han skal samordne de enkelte arbejdsgivers sikkerhedsarbejde ved regelmæssige sikkerhedsmøder på pladsen, f. eks. i forbindelse med byggemøder.

Hvor der findes et sikkerhedsudvalg, skal han tillige deltage i dets arbejde.

Hvis samordningen har svigtet, kan bygherren eller koordinatoren straffes med bøde efter lovens § 71, jfr. § 3, stk. 5.

Derimod er der ikke tillagt bygherren eller koordinatoren ansvar inden for det traditionelle område for arbejdsgiverens ansvar for de ansattes sikkerhed og sundhed.

Hvis der således sker en arbejdspladsulykke, kan bygherren eller koordinatoren eventuelt højst blive

ansvarlig, hvis samordningen har svigtet, mens arbejdsgeberens ansvar for de ansatte opretholdes.

Der er ikke i lovtæksten eller i øvrigt ved forslaget taget stilling til, i hvilket omfang bygherren eller koordinatoren kan pålægges erstatningsansvar i tilfælde, hvor han har tilsidesat samordningspligten.

Hvis der ikke er mere end 5 personer i arbejde (bygherren og hans husstand eller lignende ikke medregnet), må man kunne anse koordineringspro-

blemerne for så ringe, at de kan klares af de pågældende håndværkere selv. Det forekommer urimeligt at bringe det foreslåede bygherreansvar i anvendelse i sådanne tilfælde, og ordningen omfatter derfor ikke sådanne arbejder, som typisk vil være sædvanlige reparations-, ombygnings- og vedligeholdelsesarbejder.

I stk. 2 gives der adgang for arbejdsministeren til at fastsætte nærmere regler om ordningen.